

ZAMAN ŞİZELGESİ

ÖNEMLİ OLAYLAR

DÜŞÜNCE OKULLARI ALT- EKOLLER

BAZI BÜYÜK DÜŞÜNÜRLER

1710

1735

1820

1867

1914

1929

1939

1944

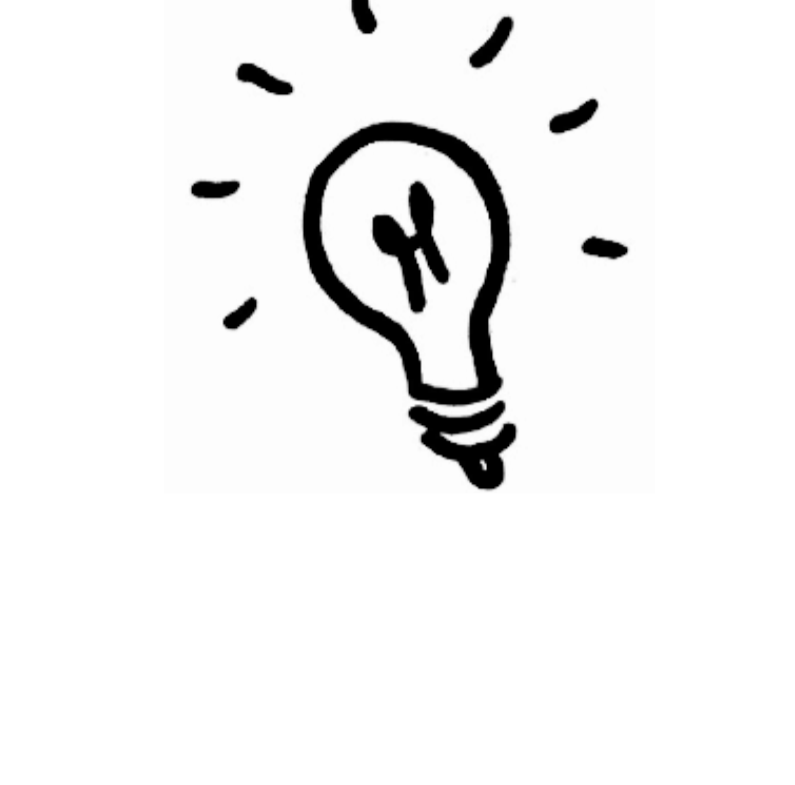
1970

1976

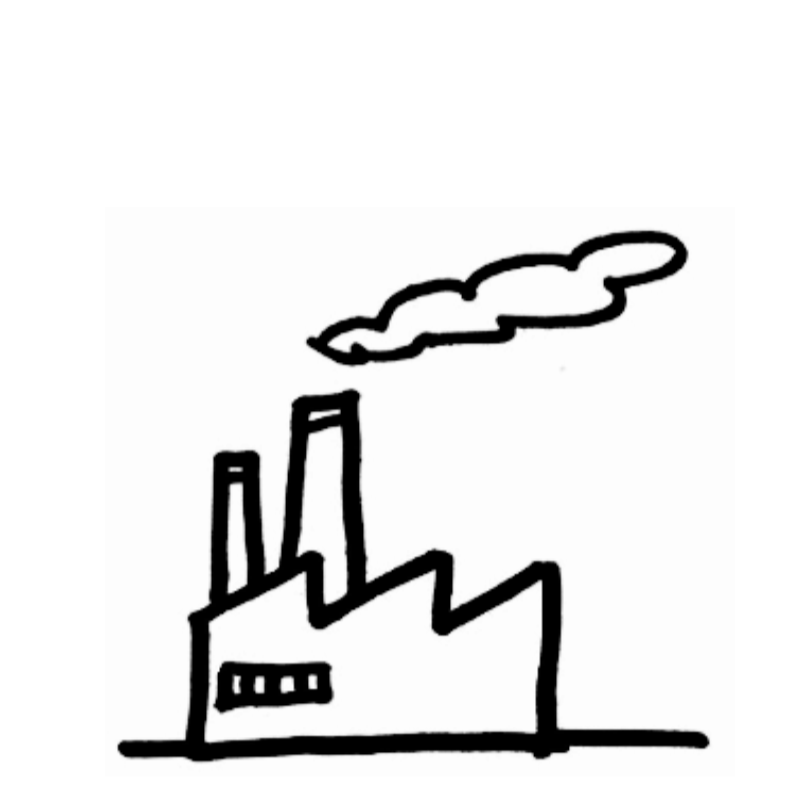
1981

2008

Aydınlanma Çağı
Avrupalı aydınlanmacılar daha fazla destek görmeye başlar. Düşünürler bilimsel ilkeleri doğayla birlikte topluma da uygulamaya başlar. Bilim insanları toplumun iyelişinin izahında insanlar arasındaki etkileşiminin "yasalarını" keşfetmeye başlar.

Sanayi Devrimi
Kişiler tarımdan uzaklaşarak kömür enerjisi ile elde edilen buhar gücüyle çalışan makinelerle üretimin yapıldığı fabrikalara koşar. İnsanlar arasındaki eşitsizlik yüksek boyutlara ulaşmasına rağmen, ekonomik büyüme ise benzeri görülmemiş seviyelere ulaşır.

Avusturya Ekolu
Avusturya İktisat Okulu, ekonomik olgu çalışmalarını, hükümet harcamalarını ve enflasyonu kontrol altında tutmayı amaçlar. Beklentiler, küresel altın arzı eğeri yaşaş artırılabilsen, harcaması seviyeleri ve fiyatları aynı yönde olacaktır. Ancak zamanla, altın standardı ile politika oluşturma olanaklarının önemli ölçüde kısıtlanacağı ortaya çıkar.

I. Dünya Savaşı
Savaş 1918'de sona ermesine karşın sonuçları devam eder. Sterlin değeri kaybedildiğinden İngiltere uluslararası satın alma gücünü geri kazanabilmek için altın standardına geri döner, ancak, bu işe yaramaz.

Büyük Buhran
ABD'de hisse senedi fiyatları düşmeye başladıktan sonra, küresel piyasalar 29 Ekim 1929 Salı (Kara Salı) günü çöker. Büyük Buhran hem zengin hem de fakir ülkelerde yığılmalara sebep olur. Kişisel gelir, vergi geliri, kâr ve fiyatlar düşer, uluslararası ticaret %50'den fazla düşerken ABD'de işsizlik %25'e yükselir.

II. DS - Altın Standardının Çöküşü
Altın standardı ile devletler, hükümet harcamalarını ve enflasyonu kontrol altında tutmayı amaçlar. Beklentiler, küresel altın arzı eğeri yaşaş artırılabilsen, harcaması seviyeleri ve fiyatları aynı yönde olacaktır. Ancak zamanla, altın standardı ile politika oluşturma olanaklarının önemli ölçüde kısıtlanacağı ortaya çıkar.

Bretton Woods
Bretton Woods, ABD, Kanada, Batı Avrupa, Avustralya ve Japonya arasında bir döviz ticareti ve mali ilişkiler kurulu oluşturulmuş amaçlarıyla kurulur. Her ulusun para birimini altına bağlaması ve böylece istikrarlı bir döviz kurunu sürdürmesi beklenir. Geçici ödeme dengesi izlenimini gidermek için ise İME kurulur.

Stagflasyon
1970'lerde, Keynesyen teori ile açıklanamayan yüksek "stagflasyon" (işsizlik ile birlikte enflasyon) dönemi yaşanır. Bunun nedeni ise Keynesyen teorisinin enflasyonu sıkı işgücü piyasalarından kaynaklandığı ve kitlesel işsizliğe enflasyonun değil fiyat deflasyonunun eşlik etmesi gerektiği iddia etmesidir. Bu gelişme Chicago Ekolünün ölümlü açar.

Bretton Woods'un Çöküşü
Bretton Woods 1976'da Jamaika Antlaşmaları ile resmen sona erer. 1980'lerin başından itibaren tüm sayılabilecek ülkeler dalgalı kura geçer.

Reagan & Thatcher
Reaganizm, yanında Thatcherizm ile sıkı para arzı kontrolünü, özelleştirmeyi, işçi hareketleri üzerindeki kısıtlamaları, düşük enflasyonu, küçük devleti ve serbest piyasaları teşvik eder. İkisi birlikte dünya çapında ekonomik liberal hareketin önemli bir parçasını oluşturur.

Büyük Durgunluk
Kötü ipotek uygulamaları, yanlış kredi derecelendirmeleri ve hileli bankacılık işlemleri, 2003 yılında çıkan konut balonu ile büyük borç batağına sebep olur. Sonucunda, 1929'daki Büyük Buhran'dan sonra yaşanan en büyük ekonomik gerileme ortaya çıkar.

Fizyokrasi
İktisat bilimi fizyokrasi ile başlar. İktisat, ulusların zenginliğinin yalnızca "tarım" veya "toprağın gelişim" değerinden kaynaklandığına inanır bir grup düşünür olan Fizyokratlar tarafından geliştirilen bir teoridir.

Klasik İktisat
Klasik İktisat, genel anlamda ilk modern İktisat düşünce okulu olarak kabul edilir. Klasik İktisatçılar, herhangi bir müdahaleye gerek olmadan piyasaların kendine kendine dizeleceğini savunurlar.

Neoklasik İktisat
Neoklasik İktisat, insanların rasyonel tercihlerle sahip olduğunu ve tam bilgiyle bağımsız hareket edebildiğini varsayar. Bireyler hazırlarını (veya "fayda"larını), şirketler de karlarını maksimize ederek piyasaların dizelemesine neden olur. Bu şekilde, ekonominin bir dengeye ulaştığını savunur.

Marksizm
Marksizm, kapitalizmin olumsuz yönlerine vurgu yapar. İşçi sınıfının bilinen sömürülmesine odaklanarak bu düşünce okulu, düştüğünü düşünürken diğer bir yanındaki işçilerin bir araya gelmesine sebep olur.

Avusturya Ekolu
Avusturya İktisat Okulu, ekonomik olgu çalışmalarını, hükümet harcamalarını ve enflasyonu kontrol altında tutmayı amaçlar. Beklentiler, küresel altın arzı eğeri yaşaş artırılabilsen, harcaması seviyeleri ve fiyatları aynı yönde olacaktır. Ancak zamanla, altın standardı ile politika oluşturma olanaklarının önemli ölçüde kısıtlanacağı ortaya çıkar.

Kurumsal İktisat
Marksizmin popülerliği azalmaya başlarken, kurumsalcılık bu sefer temel olarak neoklasik İktisad karşısına alır. Herhangi bir İktisadi kuramın evrensel olarak doğru olabileceğini kabul etmez. İktisatçıların genel ilke belirlemeye çalışmaktan vazgeçmeleri ve bunun yerine ampirik analizlerde bulunmaları gerektiğini savunur.

Yeni Kurumsalcılar
Yeni Kurumsalcılar, ekonomik faaliyetin altında yatan sosyal ve yasal normları ve kuralları birleştirerek neoklasik ekonomiyi genişletmeye çalışır. Genel neoklasik çerçeveyi korumakla birlikte klasik politik ekonominin görüşlerini yeniden keşfeder.

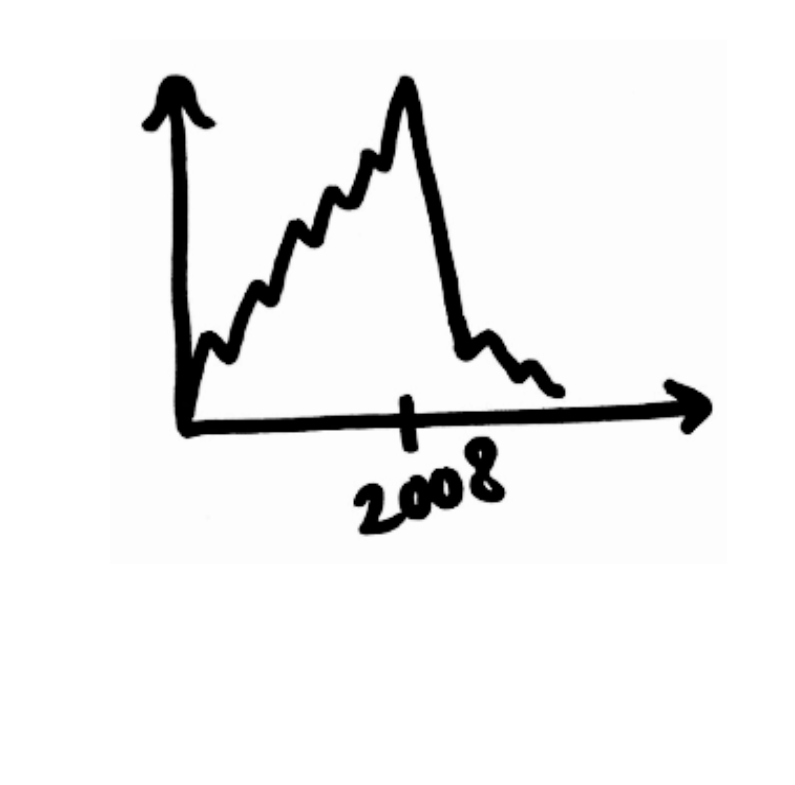
Keynesyen İktisat
Keynes'in Genel Teorisi yayımlanması ile "Keynesyen Devrim" başlar. Çalışmaları, insanların devlet ve ekonomi ile ilişkileri hakkındaki düşüncelerini değiştirir. Büyük Buhran ile birlikte zaten bir değişim beklenmekteydi, Keynes ise beklentinin eksik olan teorik çerçevesini sunar.

Cambridge Ekolu
Cambridge Ekolu Keynesçilerdir. Keynesyen teoriye daha köktenci bir bakış açısı getirirler. Eski klasik teoriyi yeniden derli toplu Cambridge çevrelerinin bir parçasıdır. Robinson'un birçok ilgi alanı vardır, birçok insanı bir araya getirir ve aralarında iletişim kurmasını sağlar.

Yeni Klasik İktisat
Yeni Klasikler, Chicago Ekolünü ve "Real Konjonktür"ü savunur. Faktörlerin her zaman aynı hataları yapacağını ve başka bir rasyonel beklenti dağıtına yol açacağını varsayamayacağını savunur. Sürekli piyasa takası görüşünü geri getiren işsizlik olasılığını reddeder.

Yeni Keynesyen
Yeni Keynesyenler "gevşek" Monetarizm olarak tanımlanır. Geçek dünyadaki bazı sorunların ve sürüncemede kalan konuların düzenlemeleri gerektiğini savunur. (Keynesyen teori veya ilkelerle dayanmayan) geniş alanda devlet müdahalesi gerektiğini savunur.

Davranışsal İktisat
Davranışsal İktisat, psikolojinin ekonomiyi uygulamasını içerir. Davranışçılar, insanların gerçekte nasıl davrandıklarını ve kararlar aldıklarını öğrenmek için deneyler yapar. Bu yöntem neoklasik varsayımlara dayalı yaklaşımdan farklıdır.

Quesnay, François
Quesnay iktisadi analizinde piyasayı üçe ayırır: Birincisi, alet üretimi imalat sektörü. İkincisi, gıda üretmek için aletleri kullanan tarım sektörü. Üçüncüsü, üretileti tüketen ancak üretme katkıda bulunmayan tembeller.

Cantillon, Richard
Cantillon'un "Essai" adlı eseri, İktisat üzerine ilk eksiksiz inceleme olarak kabul edilir. Smith, Say, Bastiat ve Quesnay'ın çalışmaları üzerinde önemli etkisi olan neden-sonuç ilişkisi, para teorisi ve risk alma konularını ele alır.

Smith, Adam
Smith, "İşbölümü" ve "görünmez el" kavramları ile ünüldür. Kendisi Ahlak Düşüncüler Kuramı'nın daha önemli eseri olduğunu düşünür. Bu çalışmasında, zenginlere hayran olma ve fakirleri küçük görme eğilimini tartışır. Smith bunun gerekli olduğunu kabul etse de, ahkaki değerleri bozacağından endişelenir.

Say, Jean-Baptiste
Say, Smith'in eserlerini sistematize etmesiyle tanınır. Ayrıca, her arzın kendi talebini yarattığını iddia eder. Bu çalışmasında, zenginlere hayran olma ve fakirleri küçük görme eğilimini tartışır. Smith bunun gerekli olduğunu kabul etse de, ahkaki değerleri bozacağından endişelenir.

Ricardo, David
Ricardo, Smith'in önemli bir takipçisi ve Say Kanununun savunucusudur. Hepsini birlikte İktisadi Teorinin temelini oluştururlar. Ricardo, ticaretin herkes için, hatta daha fakir ülkeler için bile yararlı olduğunu savunan "Karşılaştırmalı Üstünlük Teorisi"yle popüler olur.

Malthus, Thomas Robert
Malthus, aslında daha çok bir yoksulluk teorisi olan "Nüfus Kuramı" ile ünüldür. İnsanların fakir olduğunu bunun ahlaksız olmalarından kaynaklandığını zira bakamayacakları kadar çocuk yapmalarının ahlaksızlık olduğunu ileri sürer. Mülk sahiplerinin ahlakı açardan üstün olduğunu savunur.

Mill, John Stuart
Mill de büyük düşünürler arasında kabul edilir. Kaçınılmaz müdahalesi gibi birçok ekonomik kavrama olan ihtiyacı savunur.

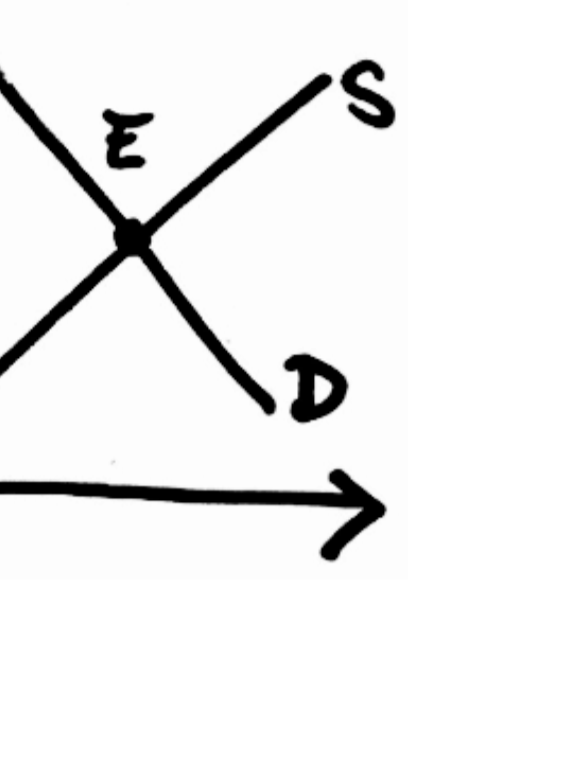

Marshall, Alfred
Marshall, matematikçidir. Arz ve talep ilmi ve çekme mekanizmasıyla kolaylaştırılan, piyasaların netleştiği bir noktaya Marshall dengesi (Denge Noktası) denir. Bir fiyat teorisi olan bu model, matematisel olarak tüm piyasaların netleştiğini gösterir. Ancak, savları tutarsız bulunur.

Pareto, Vilfredo
Pareto, Walras'ın halefidir. Marksizme ilişkin eleştirilere başlandıında, seçkin bir azınlığın evrensel olarak gerekli olduğunu, çünkü insanların çoğunluğunun rasyonel düşünemediğini ileri sürer. Çoğunluğun menfaati için, rasyonel azınlığın çoğunluğun ilerlemesi için ihtiyaç duyulan zihinsel çerçeveyi oluşturabilecek fikirler verebileceğini savunur.

Jevons, William Stanley
Jevons, ekonomide zamana bağlı olarak belirli değeri yasalar olduğunu inanır. Ekonomiyi haz ve acı bilimi olarak görür ve bireylerin rasyonel olarak kendi çıkarlarını maksimize etmeye çalıştığını kabul eder. Bu konuları inceledikten, söylediği "İzah için daima matematiği çok fazla kullanamazsınız" sözü bulunmaktadır.

Walras, Leon
Walras, marjinal fayda kuramını formüle eder ve ekonomik davranışın babası kabul edilir. Walras, daha sonra Pareto, Optimumu olarak geliştirilen genel denge şemasını çizer.

Marx, Karl
Marx, kapitalizmin birkaç yönden sorunlu olduğunu ileri sürer. Ona göre üretim araçları (sermaye, makine, toprak) şahsi bir azınlığın elindedir. Diğer yandan, emeğin ise üretimin araçlarını üretmesi için ihtiyaç duyulan işçi sınıfı tarafından emeğinin karşılığı olarak fabrikasının karlarıyla finanses edilir.

Engels, Friedrich
Engels, Marx'ın kapitalizmle ilgili düşüncelerini paylaşılmaktadır ve onunla hemfikirlerdir, sosyalist geleceğe ilişkin öngörülerini ortaya koyar. Komünist Manifesto'yu Marx'la birlikte yazar, için ironik tarafı ise bu çalışmanın basımını kendi fabrikasının karlarıyla finanses etmesidir.

Menger, Carl
Menger genellikle Avusturya İktisat Okulunun babası olarak kabul edilir. "Özellik Dağıtım Kuramı", taraf olanların mübadeleden kazançlı çıktığını gösterir. Menger, "Bir malın değeri, onun ihtiyaçlarımızla olan ilişkilerinden kaynaklanır ve aslında malın gerekte bir değeri yoktur" der.

von Wieser, Friedrich
Menger'den etkilenen von Wieser, Avusturya Ekonomi Okulu'nun kurucusudur. Avusturya Okulu düşünürlerinden farklı olarak liberalizmle reddetmesi ve "özgürlüğün yerini düzenli bir sistem alması gerektiğini" savunmasındır.

Hayek, Friedrich August
Avusturyalı ekonomist Hayek, Amerikan muhafazakar hareketinin kahramanı haline gelir. Serbest piyasayı savunan Hayek, "Maddi olanakların eşitliği talebi ancak totaliter güçlere sahip bir hükümet tarafından karşılanabilir" sözleriyle ünüldür.

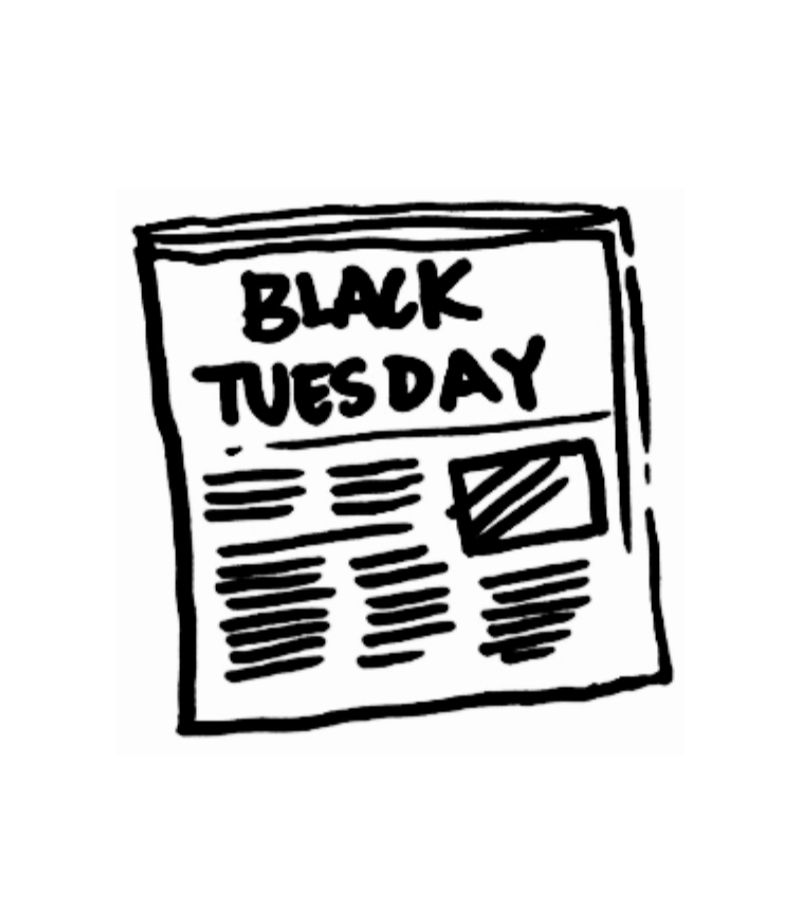

Veblen, Thorstein
Veblen neoklasik İktisadın eleştirmenlerindedir. Ancak bir çok bilimsel bir yaklaşım benimsediği için görüşleri neoklasik dergelere yayınlanır. Gösterişçi lükstizm teorisini ve teknoloji ile kuramlar arasındaki ayrımı on, kurumsalcı okulun gereklemediğini savunur.

Galbraith, John Kenneth
Galbraith, kapitalizmi teknolojinin ürünü olarak görür. Dünya belirsizliktedir, şirketlerin plan yapmasının çok önemli olduğunu öne sürer, bu da paradoksal olarak kapitalizmin "planlanmas" bir versiyonuna yol açar. Teknolojik değişimin kapitalizmle ilişkisinin ziyade kendisinin yaşam tercihi olduğu eleştirisine uğrar.

Kuznets, Simon
Kuznets, ekonomi disipliniyi istatistiksel analizden daha fazla yararlanmaya yönlendirir. Çalışmaları yükselen ve düşen eşitsizlik seviyeleri üzerine yoğunlaşır. Ona göre ülkeler sanayileştikçe, nüfus içinde önce daha fazla eşitsizlik oluşur, sonra eşitlik tekrar sağlanır.

List, Georg Friedrich
List (kısmen anavatanı Almanya'ya verdiği ekonomik zarar nedeniyle) serbest ticarete karşıdır ve korumacılıktan yanadır. Ticaretin ancak uluslar eşit derecede sanayileştirdiğinde faydalı olacağına inandı. Teorileri bugün hala gelişmekte olan dünya için geçerlidir.

Keynes, John Maynard
Keynes, neoklasik İktisadın yayımlanması ile "Keynesyen Devrim" başlar. Çalışmaları, insanların devlet ve ekonomi ile ilişkileri hakkındaki düşüncelerini değiştirir. Büyük Buhran ile birlikte zaten bir değişim beklenmekteydi, Keynes ise beklentinin eksik olan teorik çerçevesini sunar.

Tobin, James
Tobin, sorumsuz spekülasyonla piyasaların istikrarlı olmasını sağlamak için belirli finansal işlemlerde ödemesini öngördüğü küçük bir vergi ödemesi olan "Tobin Vergisi" ile ünüldür. Tobin ayrıca Keynesyen fikirleri savunmasıyla Nobel ödülü de alır.

Samuelson, Paul Anthony
Samuelson, Keynes'in Genel Teorisini alır ve ona dayalı zarif 45 derece eğimli çapraz modeli oluşturur. Hicks'in IS/LM modeli dahil birlikte, bu modelleri ünlü ekonomi ders kitabı aracılığıyla popüler hale getirir.

Mundell, Robert Alexander
Mundell genellikle Euro'nun babası olarak kabul edilir. Tek para biriminin işlen maliyetlerini azaltacağını ve gücü Avrupa'nın en güvenilir hükümetlerinin eline vereceğini savunur. Bu argüman ortodoks para anlayışına dayanır.

Robinson, Joan Violet
Robinson, Keynes'in eski bir öğrencisi ve takipçisidir. Keynesyen teorisinin heterodoks gelişiminin merkezine haline geldikten sonra Cambridge çevrelerinin bir parçasıdır. Robinson'un birçok ilgi alanı vardır, birçok insanı bir araya getirir ve aralarında iletişim kurmasını sağlar.

Kaldor, Nicholas
Kaldor ekonominin bilim değil sanat olduğunu vurgular. Bunun nedeni, geniş bir fikir bütünü ve kapsamlı bir teoriyi organize edilemeyeceği yönündedir. Yarıgenler ve seçtiği ihtiyaç duyulmasdır. Kaldor, sanıldığı kadar gerçeklere dayalı olmadığından, politika etkilerinin dikkatle tasarlanması gerektiğini savunur.

Lerner, Abba P.
Lerner, hükümet harcamaları ve devlet borcu konusundaki anlayışını iletmek için Keynes'in çalışmalarını temel alır. ABD eyaletlerinin aksine, ABD hükümetinin harcaması kısıtlamasının bulunmadığını ve vadesi geldiğinde borç yükümlülüklerini her zaman yerine getirebileceğini savunur.

Sraffa, Piero
Sraffa, İlahi klasik İktisatçılarıdan alır. "Mallar Yoktuşu Mal Üretim" adlı çalışmasında neoklasik bakış açısını eleştirir ve toplumun kendisini nasıl yeniden yapılandırırdığını analiz etmek üzere alternatif bir çerçeveye sunar.

Friedman, Milton
Friedman'ın ünlü eseri Kapitalizm ve Özgürlük tamamen gönüllü mübadele ile ilgilidir. Kapitalist sistemde ne tüketen kişi seçer. Diğer taraftan, bu özgürlük duygusunun gerçekten nandırıncı olması için, insanların kapitalist mübadelede hiç yer almamayı da güvence seçebileceklerini varsayar, Friedman bunu açıklamakta başarısız olmuştur.

Lucas, Robert Jr.
Friedman, insanların aynı hataları tekrar tekrar yapmadıklarını ve ekonominin bunu yansıtmış olduğunu savunur. Lucas, Friedman'ın öğrencisi olmasına rağmen tam olarak aynı fikirde değildir. İnsanların önce ortalamam altında sonra üzerinde kalacağını ve sonunda ortalamaya bir yeri bulacağını savunur.

Mankiw, Nicholas Gregory
Mankiw, Keynes'in yapılandırıcı fikrileri üzerinde çalışmıştır. Menü maliyetleri üzerine yaptığı çalışmada, restoranların fiyatlarını ayarlamasını zaman aldığını gösterir, bu süreçte dengeye ulaşmak için fiyatların düşmesi gerekir. Mankiw blog yazıları ile tanınır ve birçok Cumhuriyetçi politikacıya danışmanlık yapmıştır.

Taylor, John Brian
Hicks'in IS/LM modelinin kusurlu olduğunu anlaşılmasıyla, LM eğrisinin yerini Taylor'ın Taylor Kuramı alır. Bu kural daha sonra uyarlanarak günümüzün hakim bakış açısı olan "Yeni Para Uzmanlığı"nın temelini oluşturur.

Krugman, Paul Robin
Krugman NY Times'daki köşe yazıları ile tanınır. Önceki ekonomileri üzerine çalışması ticarete geniş bakış açısı getiren on 2008'de Nobel ödülünü kazanmıştır. Krugman'ın kamuoyuna yönelik bir çok yazısı bulunmaktadır.

Stiglitz, Joseph Eugene
Stiglitz, New York'taki Columbia Üniversitesi profesörüdür. "Büyük Bölünme: Eğitim Olmayan Toplamlar ve Onları için Ne Yapabiliriz" başlıklı son kitabı, ekonomik adaletsizlik seviyesinin artmasıyla ilgilidir.

Kahneman, Daniel
Kahneman'a göre insanın sezgi ve öngörülerinden kaynaklanan yanlış hatalarını bilimsel bir temeli vardır. Farklı sonuç olasılıklar bilimde olduğu kadar insanların farklı seçenekleri arasında nasıl seçim yaptığını açıklayan "Beklenti Teorisi"ni geliştirmiştir.

Thaler, Richard
"Geleneksel İktisat, insanların son derece rasyonel - Süper rasyonel - ve duygusuz olduğunu varsayar. İnsanlar bilgisayar gibi hesap yapabilir ve otokontrol sorunu yoktur." sözünün sahibidir.

Rabin, Matthew
Güncel ilgi alanları arasında istatistiksel akıl yürütmedeki hatalar ve inançların evrimi, seçim bağlamının kısıtlanış tercihleri üzerindeki etkileri, referans bağılı tercihler insanın piyasada ve öğrenme sırasında yaptıkları çıkarım hataları yer alır.

Heske van Doornen tarafından yazılmış ve resimlendirilmiştir. - www.heskevandoornen.com

Memduh Aslan tarafından Türkçeye çevrilmiştir. - www.memduhaslan.com